

Je li Petrokemija d. d. Kutina “obiteljsko srebro”?

|| N. Zečević*

Petrokemija d. d., tvornica gnojiva, Kutina

Prema procjenama Ujedinjenih naroda do 2025. u potpunom siromaštvu živjet će 1,5 milijardi ljudi, pri čemu oko 700 milijuna neće imati dovoljan pristup hrani kako bi osigurali minimalne uvjete preživljavanja.¹ S ciljem zadovoljavanja osnovnih životnih potreba, procjena istoimene organizacije je da se poljoprivredna proizvodnja hrane mora povećati tri puta uz uvjet jednakopravne dostupnosti njezine upotrebe. Uzimajući u obzir da je samo 24 % površine Zemlje obradivo za poljoprivredne kulture, nužno je intenzivirati poljoprivrednu proizvodnju primjenom organskih i anorganskih mineralnih gnojiva kako bi se uz slobodu ostvarilo osnovno pravo preživljavanja ljudske vrste, a to je dostupnost hrane. Za razliku od drugih razvijenih država svijeta, Republika Hrvatska posjeduje posljednju najveću industrijsku investiciju bivše države, kompleks za proizvodnju složenih mineralnih gnojiva.

Je li Petrokemija d. d. Kutina “obiteljsko srebro” Republike Hrvatske ili imovina koju je potrebno prodati kako bi se jednokratno vratili dugovi? Stare civilizacije od Mezopotamije, Kine, Indije, Grčke, starog Rima pa do novije povijesti temeljile su svoju ekspanziju na poljoprivrednoj proizvodnji. U sveprisutnom trendu pisanja raznoraznih strategija gospodarskog razvoja i političkih poruka k boljoj budućnosti, nije potrebno angažirati strane konzultantske kuće kako bi se zaključilo očito, a to je stavljanje u punu funkciju vlastitih industrijskih proizvodnih kapaciteta kroz pravilno upravljanje i gospodarenje. Bez suvišnih, dobro usminiranih prezentacija i financijskih pokazatelja potrebno je samo primijeniti svima jako dobro poznatu poslovicu – *historia magistra vitae est* – odnosno prepisati strategiju starih civilizacija poljoprivredne proizvodnje hrane. S obzirom na dostupna prirodna bogatstva i mogućnost uporabe poljoprivredno obradivih povr-

šina uz postojeći potencijal industrijske proizvodnje mineralnih gnojiva na lokaciji Kutina kao izuzetno logična i jednostavna gospodarska strategija razvoja Republike Hrvatske nameće se svakodnevna upotreba srebrnog “beštaka”. Petrokemija d. d. uz postojeće proizvodne kapacitete složenih mineralnih gnojiva, posjeduje bogatstvo u proizvodnom postrojenju za proizvodnju tekućeg amonijaka i ostalih intermedijara u obliku mineralnih kiselina. Navedene tehničke kemikalije su poluge koja omogućavaju gospodarsku prednost pred mnogim drugim zemljama, a s druge strane osiguravaju stabilnost u vođenju centralne države, jer je Rimsko Carstvo preživjelo duže od 500 godina na vrlo jednostavnom pristupu – *panem et circenses* – *kruha i igara*. Postavlja se pitanje da li Petrokemija d. d. uz dovoljan angažman svih zainteresiranih dionika procesa može uz pravilno upravljanje i ulaganje postati tvrtka koja je spremna na sve odgovore 21. stoljeća ili je potrebno provesti postupak rasprodaje “obiteljskog srebra” koje nikako nije dovoljno za daljnje potrebe centralne države? Ima li ova generacija pravo provesti postupak prodaje imovine koja posjeduje potencijal za budući gospodarski razvoj i osiguranje osnovnih ljudskih potreba svih stanovnika Republike Hrvatske? Znam da možda nije menadžerski najprihvatljivije razmišljanje (jer ocijenjen sam kao stručnjak koji razumije proizvodnju mineralnih gnojiva, ali bez menadžerskih sposobnosti), ali ne zaslužuje li sada, kada je Petrokemija d. d. praktički došla do Rima, ipak vidjeti Papu. Možda ipak, kroz pozitivnu sinergiju svi zainteresiranih strana te kroz pravilno upravljanje i ono malo “nečega” što je Petrokemiju d. d. uvijek razlikovalo od drugih tvrtki, zaslužuje da ne bude prodana kao “obiteljsko srebro”, nego ostane ono “nešto” što druge obitelji nemaju, a čini ih drugačijima od drugih. I zato ovim putem pokušavam još jedanput apelirati na sve dionike procesa da učimo iz povijesti i budemo svoji.

* Nenad Zečević, dipl. inž.
e-pošta: nenad.zecevic@petrokemija.hr

Literatura

UNIDO & IFDC, Fertilizer Manual, 1979.

Zašto više ništa ne degradira?

|| D. Vrsaljko*

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije
Sveučilišta u Zagrebu

Zavod za termodinamiku, strojarstvo i energetiku

Savska cesta 16, prizemno, 10 000 Zagreb

Povod pisanju ovog komentara je prijevod IUPAC-ovih preporuka iz 2012. objavljen u posljednjem prošlogodišnjem broju *Kemije u industriji*,¹ u kojem je engleski pojam *degradation* preveden kao “razgradnja”. Prijevide IUPAC-ovih preporuka smatram najvažnijim dijelom, i/ili djelovanjem, časopisa *Kemija u industriji*, jer već godinama na pregledan i učinkovit način omogućuje usustavljanje hrvatske stručne i znanstvene terminologije.

Na svojim prerijetkim sastancima s dr. sc. *Ozrenom Wittinom* i doc. *Igorom Dejanovićem* često raspravljam o ovakvim temama pa me jedan od tih razgovora, koji je započeo pitanjem je li ispravno “stijenka” ili “stjenka” kako Word ispravlja, potaknu da napišem ovaj komentar. Vjerojatno ni sada ne bih uočio problem s ovakvim prijevodom – ignoriranjem riječi degradacija, da problem izbacivanja riječi degradacija nisam vidio i na fakultetu kad se na raznim vijećima u naslovima diplomskih radova i disertacija traži zamjena riječi “degradacija” riječima “starenje” ili “razgradnja” jer one bolje opisuju i više su hrvatske.

* Doc. dr. sc. Domagoj Vrsaljko
e-pošta: dvrsal@fkit.hr